

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5116/2019
30.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца „АА“ ДОО Београд, чији је пуномоћник Душица Кнежевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство финансија, Управе Царина Београд, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7201/18 од 07.06.2019. године, у седници одржаној 30.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7201/18 од 07.06.2019. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 1163/18 од 21.05.2018. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати укупан износ од 26.263.522,28 динара са законском затезном каматом и то на износ од 8.163.843,71 динар на име вредности мање враћене робе, односно робе која је враћена тужиоцу према потврди о одузимању од 28.07.2000. године са законском затезном каматом почев од 21.05.2018. године до исплате; износ од 12.938.678,57 динара на име вредности неоствареног очекиваног прихода од продаје робе након њеног повраћаја, по ценама нижим од продајних тржишних због оштећења робе услед неадекватног чувања од стране тужене са законском затезном каматом почев од 21.05.2018. године до исплате; износ од 5.161.000,00 динара на име измакле користи са законском затезном каматом почев од 21.05.2018. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у односу на законску затезну камату, тако што је одбијен тужбени захтев за исплату законске затезне камате на сваки од досуђених износа за период од 20.10.2017. године до 21.05.2018. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.814.500,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7201/18 од 07.06.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке (алинеја прва и друга). Ставом другим изреке, преиначена је

првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке (алинеја трећа), тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде штете на име измакле користи исплати 5.161.000,00 динара са каматом почев од 21.05.2018. године до исплате. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.550.500,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Против правноснажне другостепене пресуде тужена је благовремено изјавила ревизију побијајући је у ставу првом и трећем изреке због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију, са предлогом да се ревизија одбије.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП у вези члана 403. став 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14) који се примењује на основу члана 506. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене дозвољена, али да није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, јер је другостепени суд правилно применио све одредбе овог закона и за своју одлуку дао правилне, јасне и непротивречне разлоге о свим битним чињеницама.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је правни следбеник предузећа које је било регистровано за промет робе од најфиније рунске вуне познатог страног произвођача „ББ“ из ... са специфичном врстом продаје, путем презентација које су вршили обучени радници са радним материјалом - мустрама. Радници тужене су у складу са чл. 141. Царинског закона извршили накнадну проверу података о увезеној роби и поднели пријаву за покретање прекршајног поступка против одговорног лица тужиоца због сумње на учињени прекршај из члана 190. став 1. тачка 2. Царинског закона. Од стране службеног лица туженог 27.07.2000. године одузета је сва затечена роба према лагер листи тужиоца, као и радни материјал – мустре, која је била оцарињена у редовном законском царинском поступку. Роба је одузета због сумње да је тужени покушао да плати ниже увозне царине пријављивањем да је роба пореклом из ..., а сумња је постојала да се ради о роби из Решењем органа тужене од 10.11.2000. године, прекршајни поступак против тужиоца је обустављен и одлучено је да се сва одузета роба врати тужиоцу. Решење је постало је правноснажно 16.05.2001. године и део робе враћен је тужиоцу 01.06.2001. године, али не по потврди од 28.07.2000. године, по којој је роба одузета, већ по потврди број ... од 31.07.2000. године, коју је тужилац одбио да потпише с`обзиром на то да у њој није била садржана сва роба која му је одузета. Део враћене робе је био веома оштећен, па је вештачењем од стране вештака технолога текстила утврђено да је враћена роба потпуно изгубила у тржишну вредност. Због овог догађаја већински страни оснивач предузећа „ВВ“ престао је да испоручује робу и мустре након чега је иступио из предузећа. Свој удео од 80% пренео је осталим оснивачима без накнаде. Производи од чисте рунске вуне

захтевали су чување у посебним условима које тужена није могла да обезбеди у смештајном простору, већ је одузету робу чувала у непроветреним просторијама, амбалажа није могла да дише, просторије нису биле чисте, нису се проветравале због чега је роба уништена јер је влага ушла у влакно. Враћена роба продата је као секундарна сировина по знатно нижим ценама од цена коју би постигао тужилац продајом очуване и неоштећене робе. Из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке утврђено је да на дан вештачења 25.10.2017. године, висина стварне штете на име вредности мање враћене робе и робе која није враћена износи 8.163.843,71 динар, а стварна штета на име вредности очекиваних прихода због продаје робе (предузећу „ГГ“ по отпремници број .../... од 03.08.2011. године) по ценама нижим од продајних тржишних због оштећења робе упоредним начином са каталожним ценама тужиоца (малопродајне цене) износи 12.938.678,57 динара, док висина штете на основу измакле користи износи 5.161.000,00 динара. Разлика робе по лагер листи и робе која је тужиоцу враћена по његовом попису је била основ вештаку за давање налаза. Тужилац је у току спора након проведеног вештачења определио тужбени захтев у складу са налазом вештака.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом чланова 200. став 6. Царинског закона и чланова 155, 189. и 190. Закона о облигационим односима - ЗОО, усвојио тужбени захтев тужиоца, налазећи да је тужилац доказао основ и висину стварне штете и измакле користи.

Другостепени суд је одлучујући по жалби тужене применом чланова 154.,155., у вези члана 172. ЗОО закључио да постоји одговорност тужене за накнаду стварне (обичне) штете на име мање враћене робе (у висини од 8.163.843,71 динар) и због продаје робе по нижим ценама од тржишних (у висини од 12.938.678,57 динара). Међутим, заузео је другачије правно становиште и одбио тужбени захтев тужиоца за накнаду штете у виду измакле користи, јер тужилац није доказао основ овог тужбеног захтева, пошто се није могло закључити да је тужилац основано могао очекивати корист по редовном току ствари или према посебним околностима, а да је у томе спречен противправном радњом или пропуштањем тужене.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, по оцени Врховног касационог суда правилан је закључак другостепеног суда да у конкретном случају на основу члана 154. и 155. у вези са чланом 172. ЗОО постоји одговорност тужене за тражену накнаду стварне (обичне) штете у утврђеној висини.

Одредбом члана 172. став 1. ЗОО прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган прозрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. За заснивање одговорности правног лица у смислу члана 172. став 1. ЗОО потребно је да је његов орган поступао незаконито (поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени) или да је поступао неправилно (поступање противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности које није у складу са општим нормама у вршењу службе) и да се такво поступање према насталој штети односи као узрок према последици (узрочно-последична веза).

По члану 200. став 5. Царинског закона („Сл.лист СРЈ“ бр.45/92...7/2003,важећег у време одузимања робе) роба која је предмет царинског прекршаја за коју је прописана заштитна мера одузимања робе ,као и роба за коју није спроведен царински

поступак, може се ставити под царински надзор до окончања прекршајног поступка, а према ставу 6. истог члана, власник робе стављене под царински надзор има право на накнаду штете ако се у спроведеном царинском поступку утврди да није постојао царински прекршај.

Тужилац је у овом поступку тражио накнаду штете проузроковане пропустом органа тужене јер нису поступали у складу са законом приликом вођења прекршајног поступка, како у тренутку одузимања, тако и у тренутку враћања предметне робе. Прекршајни поступак је обустављен, а као последица тога настала је обавеза тужене да одузету робу врати у стању и количини у којој је одузета, што тужена није учинила и тиме је проузроковала тужиоцу штету. Следом наведеног, нису основани наводи ревизије јер је радњама надлежних органа тужене тужиоцу причињена материјална штета у смислу чланова 154. и 155. ЗОО и у конкретној ситуацији када не постоји могућност успоставе ранијег стања које је било пре него што је штета настала у смислу члана 185. став 1. и 3. ЗОО, тужена је у обавези да тужиоцу исплати одговарајућу накнаду на име мање враћене робе према потврди о одузимању од 27.08.2000. године и на име мање тржишне вредности наведене робе одређене на основу члана 189. став 2. ЗОО.

Наиме, кад је у питању одговорност за штету, према правилу адекватне узрочности, узрок штете је онај догађај који је по својој природи адекватан насталој штети. У овом случају због пропуста службеника тужене (органа тужене) у поступку одузимања робе која је била под царинским надзором од дана одузимања 28.07.2000.године до дана враћања тужиоцу 01.06.2001.године (10 месеци) и стим у вези губитка зараде на страни тужиоца, јер му један део робе није враћен, а део враћене робе је оштећен, тужиоцу је проузрокована штета, због чега постоји одговорност тужене у смислу члана 172. став 1. ЗОО. Стога је правилна побијана одлука којом је обавезана тужена да тужиоцу накнади (обичну) стварну штету са припадајућом каматом и ревизијом тужене се неосновано указује на погрешну примену материјалног права јер и по становишту овог суда постоји њена одговорност за накнаду штете по члану 172. ЗОО и члану 35. Устава због незаконитог и неправилног рада њених органа.

Супротно наводима ревизије вештачењем је утврђено који део робе тужиоцу није враћен, а да је враћена роба изгубила и тржишну и употребну вредност и да је то последица чувања у неадекватним условима, па наводи ревизије у том делу да тужилац продајући ту робу по багателним ценама мање приходовао својом грешком нису основани. С тога су без утицаја наводи ревизије којима се указује на битне повреде одредаба поступка из члана 374. став 1. ЗПП у вези члана 270. и 271.ЗПП, имајући у виду да заступник тужене на рочишту на коме је закључена главна расправа, након саслушања вештака економске струке, није имао нових доказних предлога, а примедбама на налаз вештака мр. Мирјане Рељић (о којима се вештак детаљно изјаснио писмено и усмено) није довео у сумњу овај налаз и мишљење.

Осталим наводима ревизије понављају се жалбени разлози о којима се другостепени суд већ изјаснио, дајући разлоге које прихвата и Врховни касациони суд.

Правилна је одлука о трошковима поступка донета на основу члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и члана 154. став 2. ЗПП.

Из изложених разлога Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић